

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту історії,
права та міжнародних відносин
Ю.В. Подрез
«01» вересня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЮРИДИЧНІ ІННОВАЦІЇ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань:	08 Право
спеціальність:	081 Право
освітньо-професійна програма:	Право
Мова навчання:	українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права
та міжнародних відносин
«31» серпня 2021 р.
Голова: Моцак С.І., кандидат
педагогічних наук, доцент

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Юридичні інновації
Викладач	Кучук Андрій Миколайович, доктор юридичних наук, професор
Профайл викладача	https://law.sspu.edu.ua/media/attachments/2021/02/12/kuchuk3.pdf
Конт. тел.	+38 (0542) 685-992
E-mail:	kucshuk@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=6434
Консультації	https://law.sspu.edu.ua/studentam/konsultatsii-vykladachiv

Анотація до дисципліни

Навчальна дисципліна «Юридичні інновації» є нормативною та сприяє становленню правника, який відповідає вимогам сучасності та володіє знаннями про інноваційні явища в правничій діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є явища діджиталізації в правничій сфері.

Міждисциплінарні зв'язки: «Юридичні інновації» тісно пов'язана з навчальними правничими дисциплінами.

Виходячи з методологічних та пропедевтичних функцій дисципліни «Юридичні інновації» її вивченню не передує опанування інших навчальних дисциплін.

Мета і завдання дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична логіка» є: оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями про явища діджиталізації в правничій сфері.

Завдання дисципліни: надати системне уявлення про явища діджиталізації в правничій сфері.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей:**

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

СК 11. Здатність визначати належні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СК 18. Знання і розуміння особливостей впливу розитку ІТ на правові явища, застосування ІТ в правничій діяльності.

СК 19. Знання і розуміння основ наукового пізнання.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**, а саме: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Формат дисципліни «Юридичні інновації»

Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
	90 годин
лекції	20
практичні заняття/ семінарські	20
консультації	2
самостійна робота	48

Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс навчання	Семестр	Кількість кредитів/ годин	Кількість змістовних модулів	Форма контролю	Обов'язкова/ вибіркова
2021/2022	1	1-й	3 кредити/ 90 год.	1	залік	обов'язкова

Результати навчання

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН 14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

ПРН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.

ПРН 17. Визначати можливості використання юридичних інновацій та технології у професійній діяльності.

ПРН 18. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

Тематичний план вивчення дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Юридичні інновації» складається з 9 тем:

Тема 1. Вступ до юридичних інновацій

Тема 2. Дизайн мислення

Тема 3. Алгоритми та автоматизація в праві

Тема 4. Робота з відкритими даними

Тема 5. Blockchain в праві.

Тема 6. Доступність правосуддя та юридичні інновації

Тема 7. Дизайн документів.

Тема 8. Юридичні стартапи

Тема 9. Етичні дилеми юридичних інновацій.

Політика дисципліни

Несвоєчасно виконані завдання не можуть бути оцінені у максимальну кількість балів, передбачену за їх виконання.

Пропущені семінарські заняття слід відпрацювати (згідно з графіком надання консультацій науково-педагогічним складом кафедри).

Академічна доброчесність

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Факти порушення особами, що навчаються, норм Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка виносяться на розгляд Комісії з питань етики та академічної доброчесності.

Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Університету, він може звернутися за консультацією до Комісії.

За порушення правил академічної доброчесності особи, що навчаються в університеті, можуть бути притягнуті до таких форм відповідальності як: попередження; повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); позбавлення академічної стипендії; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з університету.

Система оцінювання та вимоги

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання здобувачами вищої освіти всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального матеріалу шляхом поточного та підсумкового контролю.

Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час відвідування лекцій, участі у семінарах та виконання інших видів роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **70 балів:** аудиторна робота: на семінарських заняттях – підготовка доповідей і виступ в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю; участь у роботі малих груп, розв'язуванні кейсів, демонстрація навичок soft skills; активна участь у лекційному занятті враховується при виставленні оцінки за відповідну тему.

- **30 балів:** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготовка рефератів, есе, презентацій; розв'язання кейсів, участь у наукових заходах.

Разом - **100 балів.**

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravovabaza>).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з повторним вивченням дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бенедек В. Свобода вираження поглядів та Інтернет / Вольфганг Бенедек, Маттіас Кетteman. – Видавництво Ради Європи, 2013. – 204 с.
2. Гавловський В. Деякі аспекти незаконного збору персональних даних користувачів мережі Інтернет / В. Д. Гавловський // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2013. – № 2. – С. 219-227
3. Джейми Бартлетт. The People vs Tech / Джейми Бартлетт., 2019. – 256 с.
4. Курманова Т. Обмеження прав в інтернеті: ризики для України. URL: <https://cutt.ly/BeRGKXR>
5. Марк Гудмен Злочини майбутнього / Пер. з англ. І. Мазарчук, Я. Машико. – Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2019 – 592 с.
6. Мартін Форд Пришестя роботів. Техніка і загроза майбутнього безробіття / Мартин Форд. Ви-тво Наш Формат., 2016 – 400 с.
7. Радутний О.Е Мораль і право для штучного інтелекту та цифрової людини: закони робототехніки та «проблема вагонетки» / Інформація і право: науковий журнал / редкол.:В.Г. Пилипчук та ін. – К.: Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, 2019. – № 3 (30). – 142 с. – с. 78 – 96

8. Радутний О.Е. Місце штучного інтелекту в структурі суспільних відносин, якіохороняються кримінальним правом / *Фундаментальні проблеми кримінальної відповідальності* : матеріали наук. полілогу, м. Харків, 7 верес 2018 р. / [упоряд.: Ю.В.Баулін, Ю.А. Пономаренко]. – Харків: Право, 2018. – 208 с. 98 – 102

9. Радутний О.Е. Цифрова людина з точки зору загальної та інформаційної безпеки: філософський та кримінально-правовий аспект / *Інформація і право: науковий журнал* / редкол.: В.Г.Пилипчук та ін. – К.: Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, 2018. – №2 (25). – 164 с. – с. 158 – 171

10. Разметаєва Ю. Залиште мене у спокої або право бути забутим / *Права людини: філософські, теоретико-юридичні та політологічні виміри: Статті учасників I Міжнародного круглого столу (м. Львів, 28 — 29 жовтня 2016 року)*. – Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2017. – С. 221–234

11. Сет Стивенс-Давидовиц Усі брешуть, але інтернет знає твої думки / *Сет Стивенс-Давидовиц. K.Fund.*, 2018 - 304 с.

12. Сухорольський П. Вплив Інтернету на реалізацію політичних прав людини: нові можливості та загрози // *Aktywizacja społeczeństwa obywatelskiego. Wydarzenia na kijowskim Euromajdanie* / Red. A. Wojtaszak. – Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego Minerwa, 2014. – S. 55–67.

13. Сухорольський П. М. Проблеми забезпечення та розвитку прав людини в умовах інформаційного суспільства / П. М. Сухорольський // *Український часопис міжнародного права*. – 2013. – № 1. – С. 18–23.

14. Томас Девенпорт, Джулія Корби *Вакансія: людина. Як не залишитися без роботи в добу штучного інтелекту* / Томас Девенпорт, Джулія Корби., 2018 - 336 с.

15. Уолтер Айзексон. Інноватори. Як група хакерів, геніїв та гіків здійснила цифрову революцію / Уолтер Айзексон., 2017. – 488 с. – (Наш Формат).

16. Цифрові технології, які змінюють наше життя. URL: <https://cutt.ly/PeRG3po>

17. Шмідт Е. Новий цифровий світ / Ерік Шмідт, Джаред Коен. – Львів: Літопис, 2015. – 368 с.

18. Age of Analytics / Karen Eltis // *Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal*. – 2011. – Vol. 22. – Is. 1. – P. 69-95.

19. Bannon L. J. Forgetting as a Feature, Not a Bug: The Duality of Memory and Implications for Ubiquitous Computing / Liam J. Bannon // *CoDesign*. – 2006. – Vol. 2. – No. 1. – P. 3–15.

20. Finklea K. Identity Theft: Trends and Issues – US Congress: Congressional Research Service, 2014. URL: <https://cutt.ly/SeRG4qQ>

21. Human Rights and Risks in the Digital Era: Globalization and the Effects of Information Technologies / Eds. Nicolaos Garipidis, Christina M. Akrivopoulou. – IGI Global, 2012. – 340 p.

22. Human Rights in the Global Information Society / Ed. Rikke Frank Jorgensen. – The Massachusetts Institute of Technology, 2006. – 325 p.

23. Конвенція про кіберзлочинність, 2001 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_575

24. Резолюція ПАРС 1604 (2008) Відеоспостереження в публічних місцях. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/769_1604.htm

25. Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних від 24 жовтня 1995 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_242

26. Директива № 2002/58/ЕС Європейського Парламенту і Ради в отношении обработки персональных данных и защиты конфиденциальности в секторе электронных средств связи (Директива о конфиденциальности и электронных средствах связи). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_b34

Додаткові:

1. Кудь А. Цифрові активи та їх правове регулювання у світлі розвитку технології блокчейн: монографія / Александр Кудь, Микола Кучерявенко, Євген Смичок. – Харків: Право, 2019. 216 с.

2. Гетманцев М. Електронні докази в цивільному процесі: практика застосування новел законодавства // Підприємництво, господарство і право. – 2019. – № 2. – С.19-23.

3. Каламайко А. Ю. Електронні технології в цивільному процесі: постановка проблеми // Університетські наукові записки. – 2013. – № 1 (45). – С.159-165.

4. Каламайко А. Ю. Електронні докази в цивільному процесі: монографія. – Х.: Право, 2017. – 178 с.

5. K. Mania Online dispute resolution: the future of justice// International Comparative Jurisprudence. – 2015. - № 1. – P.76–86.

6. Salter Sh. Online dispute resolution and justice system integration: British Columbia's civil resolution tribunal. – Windsor Yearbook of Access to Justice. – 2017. – Vol. 34 (1). – P. 112-129.

7. Ortolani P. The impact of blockchain technologies and smart contracts on dispute resolution: arbitration and court litigation at the crossroads // Uniform Law Review. – Vol. 24, Issue 2. – June 2019. – P. 430–448.

8. Lupo G., Bailey J. Designing and Implementing e-Justice Systems: Some Lessons Learned from EU and Canadian Examples // Laws. – 2014. – № 3. – P. 353-387.

9. Velicogna M. Justice Systems and ICT: What Can Be Learned from Europe? // Utrecht Law Review. – 2007. – № 3. – С. 129–47.

10. Бланк С., Дорф Б. Стартап. Настольная книга основателя. / С. Бланк, Б. Дорф. – Москва : Альпина Паблишер, 2018. – 616 с.

11. Райз Е. Стартап без помилок. / Е. Райз. - Київ : Vivat, 2016. - 368.

Інформаційні ресурси:

1. Перша неймережа в Axon Partners. URL: <https://cutt.ly/VeREbtg>
2. API законів. URL: <https://cutt.ly/1eREx8l>
3. Закони у JSON. URL: <https://cutt.ly/KeREnUv>
4. 50 відтінків дизайн-мислення: у яких сферах використовувати метод. URL: <https://cutt.ly/teREQQD>
5. Все буде дизайн: як знаходити рішення, яких не існувало раніше. URL: <https://cutt.ly/WeREEH2>
6. Давай по порядку: як влаштовано метод Design Thinking. URL: <https://cutt.ly/jeRETFI>
7. Денис Іванов. Інновації – спосіб мислення юриста на користь клієнта / 15.03.2019 URL: <https://cutt.ly/MeREYW6>
8. Уроки історії: як виникло та розвивалось дизайн-мислення. URL: <https://cutt.ly/0eREUYy>
9. Як юристи Стенфордського університету використовують дизайн-мислення (англ). URL: <https://cutt.ly/JeREIWu>
10. Design Thinking: Understand – Improve – Apply. URL: <https://cutt.ly/geREOTS>
11. Правова інформація та комп'ютерні технології в юридичній діяльності: Навч. посіб. / В.Г. Іванов, С.М. Іванов, В.В. Карасюк та ін.; За заг. ред. В.Г. Іванова. – Х.: Право, 2010. URL: <https://cutt.ly/2eRELZ3>
12. Алгоритм дій щодо ліквідації юридичної особи. URL: <https://cutt.ly/neREZOS>
13. Віктор Мороз. Час боту. Журнал сучасного правника «Український юрист» URL: <https://cutt.ly/3eREXLB>
14. Юрій Заремба. Автоматизація юридичних документів. URL: <https://cutt.ly/IeRECP1>
15. Законодавство ЄС у сфері відкритих даних. URL: <https://cutt.ly/4eRE01P>
16. Законодавство, звіти і дослідження відкритих даних м. Нью-Йорк. URL: <https://cutt.ly/9eRE3up>
17. Про доступ до публічної інформації. Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
18. Рекомендації для оприлюднення наборів відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/pages/835-rec-index>
19. План дій з реалізації принципів Міжнародної хартії відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/pages/plan-dii-z-priednannia-odc>
20. Портал відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua>
21. Відкритий посібник з відкритих даних для громадських організацій, журналістів, і не тільки 2016. URL: <https://cutt.ly/2eRRRfQ>
22. Сервіси на основі відкритих даних. URL: <https://thedigital.gov.ua>